09/08/2020

Μουσουλμανικές προσευχές και στη Μονή της Χώρας

/ Επικαιρότητα

Μετά την απόφαση του Τούρκου Προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, για την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, πληροφορίες από την Κωνσταντινούπολη, τις οποίες επικαλείται το Blagovest.info, αναφέρουν ότι ο επόμενος βυζαντινός ναός, στον οποίο θα ξεκινήσουν οι μουσουλμανικές προσευχές, θα είναι η περίφημη εκκλησία του Χριστού Σωτήρος, η ιστορική Μονή της Χώρας.

Ήδη από τον περασμένο Νοέμβριο, με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου η Μονή της Χώρας μεταφέρθηκε στη δικαιοδοσία της Διεύθυνσης Θρησκευτικών Υποθέσεων DIYANET, ακυρώνοντας διάταγμα του 1945 με το οποίο είχε μετατραπεί σε Μουσείο. Βάσει της απόφασης εναπόκειται στον Ρ.Τ.Ερντογάν να υπογράψει σχετικό προεδρικό διάταγμα για την εκ νέου μετατροπή της σε τέμενος.

Ο ναός της Χώρας είναι αφιερωμένος στο Χριστό Σωτήρα και θεωρείται ως ένα από τα λαμπρότερα σωζόμενα δείγματα βυζαντινών εκκλησιών. Του τοίχους της κοσμούν ψηφιδωτά και τοιχογραφίες εξαιρετικού κάλλους αν και πολλά από αυτά καλύφθηκαν με ασβέστη από τους Οθωμανούς.

Το καθολικό της Μονής της Χώρας χτίστηκε μεταξύ 1077 και 1081 από τη Μαρία Δούκαινα, την πεθερά του αυτοκράτορα Αλέξιου Α’ Κομνηνού, πάνω σε παλαιότερο κτίσμα. Το 1120 επισκευάστηκε ριζικά από τον γιο του Αλέξιου, τον σεβαστοκράτορα Ισαάκιο Κομνηνό. Πολύ αργότερα, μεταξύ 1316 και 1321, ο Θεόδωρος Μετοχίτης, Λογοθέτης του Γενικού επί Ανδρόνικου Β’ Παλαιολόγου και λόγιος με σημαντικό συγγραφικό έργο, ανακαινίζει το κτήριο, προσθέτει τον εξωνάρθηκα και το νότιο παρεκκλήσι και τα διακοσμεί με μωσαϊκά και τοιχογραφίες.

Το νότιο παρεκκλήσι προσαρτήθηκε και διακοσμήθηκε στα 1315-20 με δαπάνη του Μετοχίτη, με σκοπό να συμπεριλάβει τον τάφο του κτήτορα. Σύμφωνο με το νεκρικό προορισμό του χώρου είναι και το εικονογραφικό του πρόγραμμα. Μία επιβλητική σύνθεση της Καθόδου του Χριστού στον Άδη διακοσμεί την αψίδα, ενώ

μία μνημειακή παράσταση της Δευτέρας Παρουσίας καλύπτει τα ψηλότερα μέρη του ανατολικού τμήματος. Οι δύο παραστάσεις από τα Θαύματα του Κυρίου, η ανάσταση του γιου της χήρας και της κόρης του Ιαείρου, ολοκληρώνουν το πρόγραμμα του ανατολικού τμήματος του παρεκκλησίου, που συνολικά εκφράζει τον Θρίαμβο του Χριστού πάνω στον θάνατο. Στη διακόσμηση της κάτω ζώνης της αψίδας του παρεκκλησίου απεικονίστηκε και η ολόσωμη Παναγία που τραβά με τα χέρια προς το μάγουλό της το Θείο Βρέφος και χαρακτηρίζεται «ένας από τους πιο συναισθηματικούς τύπους της Παναγίας Ελεούσας στη βυζαντινή τέχνη».

Σχετικές με τη μεγάλη διάδοση της λατρείας της Θεοτόκου είναι και οι απεικονίσεις των τεσσάρων μελωδών αγίων: του Ιωάννη Δαμασκηνού, του Κοσμά Υμνογράφου, του Θεοφάνη Γραπτού και του Ιωσήφ Υμνογράφου, που δημιούργησαν τη βασική μαριολογική υμνογραφία της Ορθοδοξίας. Αξιόλογη στη σειρά των
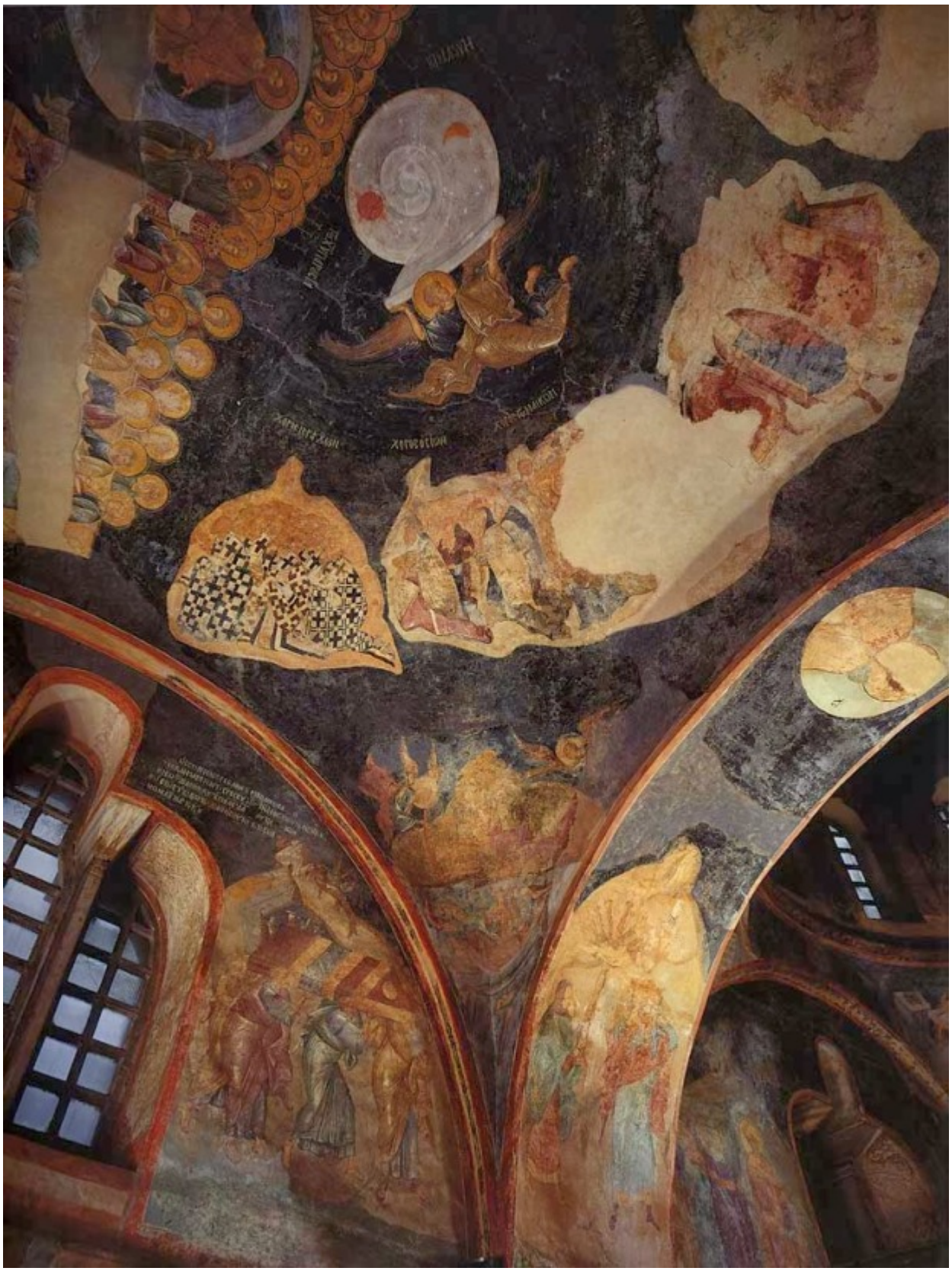
σκηνών της Παλαιάς Διαθήκης είναι η παράσταση της κλίμακος του Ιακώβ στη δυτική πλευρά του νότιου τοίχου.Το δυτικό τμήμα διακοσμείται με σκηνές από την Παλαιά Διαθήκη που αποτελούν προεικονίσεις της Παναγίας, διαμορφώνοντας έτσι με ζωγραφικά μέσα έναν ύμνο στη Θεοτόκο.